

D o t a z y

**pro Prof. PhDr. Petra Fialu, Ph.D., LL.M.,
hlavního vědeckého poradce předsedy vlády ČR**

Dotazy jsou uvedeny v autorském znění, nejsou redakčně upravovány. K termínu 24.11.2011 došly dotazy 1–19, před seminářem došly ještě dotazy 20–39 a v jeho přestávce byly předány dotazy 40–44. Soubor obsahuje všechny dotazy zaslané nebo předložené písemně. Jejich řazení si nedělá nárok na tematické uspořádání.

Autoři dotazů se uvádějí pouze v případě, že o to výslovně požádají.

1. Jaká je definice sekce, odboru a oddělení na Úřadu vlády ČR, kde nyní pracujete? Je to rozlišeno primárně na základě náplně práce, anebo na základě počtu pracovníků? Můžete uvést, jak konkrétně struktura Vámi řízené sekce vypadá (kolik pracovníků je ve Vámi řízeném odboru, kolik pracovníků je ve Vámi řízených třech odděleních, jaká je struktura těchto složek a náplň jejich práce)?
2. Jaký je vztah mezi Sekcí výzkumu a vývoje Úřadu vlády ČR, kterou řídíte, a Skupinou pro výzkum a vysoké školství MŠMT, kterou řídí náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro výzkum a vysoké školství? Jste – hlavní vědecký poradce předsedy vlády ČR a náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro výzkum a vysoké školství – rovnocenní partneři, anebo je tomu jinak? V případě, že je tomu jinak, uveďte prosím, jak.
3. Jaké exekutivní pravomoci Vám byly ve Vašem postavení na Úřadu vlády konkrétně svěřeny?
4. Ve svém rozhovoru pro Hospodářské noviny jste vyslovil názor, že Akademie věd ČR je jakýmsi „jakoby resortem“. O jaké skutečnosti či právní předpisy tento názor opíráte?
5. Jak vnímáte skutečnost, že z české legislativy prakticky zmizel pojem „věda“?
6. Jaký je vývoj a současný stav Vašich názorů na existenci nebo zrušení Akademie věd?
7. Premiér Fischer se spolu se svými poradci pokusil o transparentní způsob výběru členů RVVI. Považujete takový způsob za správný? Pokud ano, budete podobný způsob prosazovat? Pokud ne, proč?
8. Rektori opakovaně a silně kritizovali Metodiku RVVI. Významní rektori seděli v RVVI. RVVI zásadní námitky ignorovala nebo bagatelizovala. Od rektorů-členů RVVI žádná efektivní kritika slyšet nebyla. Co s tím? (Co s nimi?)
9. Cesta ke konkurenceschopnosti vede spíše podporou průmyslového výzkumu, vývoje a inovací nebo podporou kvalitní vědy a základního výzkumu?

10. Budete prosazovat co nejrychlejší implementaci nejzávažnějších závěrů a doporučení Mezinárodního auditu VaVaI v ČR? Pokud ano, jak?
11. O kterých jednotlivostech zprávy Technopolis jste informován? S kterými z nich souhlasíte? Proti kterým z nich máte námitky?
12. Jedním z naléhavých doporučení auditu je, že se RVVI nemá zabývat mikromanagementem, zejména se nemá zabývat detailní přípravou státního rozpočtu na VaV, ale má se zaměřit na koncepční záležitosti. Jaký je Váš názor a co případně v tomto směru budete prosazovat?
13. Je správný trend rozdrobování institucionální podpory VaV na všechny subjekty, které splňují nutné podmínky stanovené Rámcem společenství pro státní podporu VaV pro zařazení mezi tzv. výzkumné organizace?
14. Uvažovalo se při hledání cest ke sjednocení a větší kvalitě a účinnosti správy oblasti VVI o možnosti vytvoření samostatného ministerstva pro vědu, výzkum a vývoj?
15. Jak lze časově skloubit funkci prorektora MU a funkci poradce předsedy vlády ČR?
16. Vaše funkce, jak je patrné z organizační struktury Úřadu vlády ČR, je na úrovni vrchních ředitelů sekcí. Odpovídá tomu i Vaše platové ohodnocení, anebo se z tohoto schématu Vaše funkce vymyká a Vaše platové ohodnocení je jiné (nižší, vyšší)?
17. Necítíte zřetelný a asi nenáležitý střet zájmů vysokého státního úředníka s významnými kompetencemi v oblasti univerzit a vysokého akademického funkcionáře v jedné z nich se zvláště velkým totem peněz?
18. Kolik míst či funkcí a jak časově náročných, placených z veřejných prostředků, stačíte při plnění svých povinností na úřadu vlády zastávat?
19. Po Vašem jmenování do funkce hlavního vědeckého poradce předsedy vlády ČR se objevily v tisku zprávy, že Vaše nová funkce na Úřadu vlády ČR není slučitelná s funkcí prorektora Masarykovy univerzity, kterou současně zastáváte. Je tomu tak skutečně? Pokud ano, které z uvedených funkcí se v nejbližší době vzdáte? Pracujete od 1. září 2011 na plné pracovní úvazky v obou funkcích, anebo na částečné? V případě, že na částečné, můžete sdělit, jak velké jsou Vaše pracovní úvazky v jednotlivých funkcích?
20. Na jednání Sněmu Rady vysokých škol 24.11.2011 padlo v diskusi o přípravě rozpočtu veřejných vysokých škol na rok 2012 upozornění, že výkonový parametr uplatňovaný v rozpočtových pravidlech přijatých Reprezentativní komisí závisí na bodování výsledků výzkumu veřejných vysokých škol podle Metodiky hodnocení. Ta zatím nebyla vládou schválena a nedošlo ani k vypořádání připomínek podle návrhu vypracovaného odvolanou RVVI, toto vypořádání bylo odvoláním RVVI zastaveno. V situaci, kdy má obsazeno pouze místo svého předsedy, není RVVI usnášeníschopná, takže ve věci opravy a přijetí Metodiky pro rok 2012 vládě nemůže nic navrhnout. MŠMT cestu z této patové situace Sněmu RVŠ vysvětlilo tak, že se pro výpočet použije metodika v podobě, kterou premiér obdrží od Vás jako od odpovědného sekčního šéfa, kterému podléhá agenda vědy na Úřadu vlády ČR, takže příprava rozpočtu veřejných vysokých škol na rok 2012 nebude stávající situací ohrožena.

- Jakou podobu Metodiky hodnocení pro rok 2012 připravujete a jaké změny oproti Metodice

2011 v ní předpokládáte?

- Budete ve svém návrhu panu premiérovi respektovat všechny připomínky, které k materiálu „Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro rok 2012)“ předložila 2. srpna 2011 Česká konference rektorů, nebo alespoň ty, kterými jste v té době Vy sám jako člen a předseda ČKR do tohoto souboru připomínek přispěl?

- Pokud některé z připomínek předložených ČKR 2. 8. 2011 respektovat nebudete, jaké jsou důvody změny Vašeho odborného postoje k nové Metodice hodnocení pro rok 2012?

21. Chci se zeptat (asi to bude častá otázka) jaký bude způsob sestavení nové RVVI, jestli budou členové vybíráni podobným způsobem jako minule (tedy z každé oblasti několik zástupců, včetně statutárních)? Nebo bude uplatněn jiný princip, třeba návrat k tomu, co bylo před Ing. Jahnem?
22. Budou funkce RVVI zachovány beze změny, nebo dojde k nějaké úpravě, byť v rámci stávajícího zákona? Mezinárodní audit VaVaI doporučil předefinovat funkci rady, kritizoval spojení hodnocení VaVaI s rozdělováním financí do jednoho orgánu. Bude k tomuto doporučení nějak přihlédnuto?
23. V oblasti vztahu akademické sféry s průmyslem Audit mj. ke zlepšení situace doporučil, v oblasti vztahu vysokých škol s průmyslem, např.
- účast odborníků z průmyslu ve výuce na vysokých školách,
 - umožnit vypracování diplomových a disertačních prací průmyslově orientovaných přímo v průmyslu, pod vedením odborníků z průmyslu,
 - doporučil zavést motivační stipendia pro studenty financované průmyslem atd.
- Hodlá vláda něco z těchto doporučení prosadit v blízké budoucnosti?
24. Jak hodlá Vláda ČR pracovat se závěry Mezinárodního Auditů VaVaI v nejbližší budoucnosti.
25. Obsáhlá zpráva Technopolis, předložená v rámci projektu OP VpK „Mezinárodní audit VaVaI v ČR“, obsahuje důležité závěry, získané na základě profesionálně provedených hloubkových analýz systému VaVaI v ČR, zejména:
- a) nutnost okamžitého zastavení evaluace VaVaI prostřednictvím „Metodiky hodnocení výsledků VaVaI a zrušení přímé návaznosti výsledků z Metodiky na institucionální financování,
 - b) oddělení evaluace VaVaI od koncepce financování: evaluace – nikoli Metodika, ale informované peer review, financování pomocí formule v kombinaci s výkonovými kontrakty,
 - c) potřeba upravit poměr institucionálního a účelového financování (poměr 60/40 ve prospěch účelového financování je strategickou chybou Reformy VaVaI 2008),
 - d) zvýšit podíl soukromé sféry na výdajích na VaVaI, dosud velmi nízký v mezinárodním kontextu,
 - e) nutnost přehodnocení role RVVI (její úloha má být koncepční a strategická, role analytická a řídicí má být ponechána strukturám, jimž přísluší financování VaVaI).

V souvislosti s těmito závěry prosím o odpovědi na tyto otázky:

- (1) V jakém rozsahu, jak a proč máte v úmyslu uplatnit zprávu Technopolis v organizaci, hodnocení a financování VaVaI?

- (2) Jaké názory k závěrům a) až e) zaujímáte a jaká je Vaše konkrétní představa o jejich uplatnění, včetně časových relací?
- (3) Závěry Technopolis týkající se Metodiky hodnocení výsledků VaVaI jsou shodné se zásadními kritickými připomínkami, které byly k Metodice od doby jejího vzniku (2004) každoročně předkládány připomínkovými místy v meziresortním připomínkovém řízení, oficiálními orgány odpovědnými za řízení a organizaci VaVaI však byly ignorovány. Metodika, jako prokazatelně odborně nepřijatelný způsob evaluace výsledků VaVaI, se tak po dlouhou dobu udržela a používá se při rozhodování o financování. Jak hodnotíte tuto skutečnost s ohledem na personální jednotu části vedení ČKR (která kritické připomínky rovněž předkládala) a části členstva RVVI (která Metodiku nerespektující tyto připomínky schvalovala)?
26. (1) Stát v současnosti dotuje výzkum a vývoj soukromých firem – kolik prostředků z peněz daňových poplatníků to ročně představuje např. s porovnáním prostředků pro GAČR?
- (2) Proč, když už to stát dělá, se to neděje výhradně přes TAČR, ale přes neprůhledný a nekontrolovaný systém MPO ČR?
- (3) Je tato praxe v kapitalismu a „volném tržním prostředí“ vůbec legitimní?
27. Upozornil jste předsedu vlády jako jeho hlavní vědecký poradce, že jmenováním členů RVVI spoluodpovědných za implementaci odborně prokázaně vadné Metodiky hodnocení výzkumu poškozující dlouhodobě naši vědu může znedůvěryhodnit svou vlastní odbornou kompetentnost nejen jako předseda RVVI?
28. Volil byste jako člen RVVI jejím místopředsedou někoho, kdo připustil uplatnění vadné Metodiky nebo dokonce pro ni hlasoval?
29. Souhlasíte s názorem, že působením RVVI se stala věda z hlediska péče státní správy o ni v některých ohledech bezprizornou a může takovou i nadále zůstat?
30. Máte v úmyslu doporučit, aby RVVI vytvořila sekci pro vědu a základní výzkum a sekci pro aplikovaný výzkum, inovace a výrobu se specifikovanou alokací prostředků?
31. Závěrečná zpráva mezinárodního auditu "kafemlejnků" se v zásadních věcech naprosto shoduje se závěry "vytrvalých dobrovolných auditorů" z našich univerzit a doporučuje tuto metodiku hodnocení, jež mimo jiné slouží pseudovědcům jako mocný nástroj k financování jejich předstíraného výzkumu, co nejdříve zrušit. Ráda bych věděla, jakým způsobem se ti odpovědní začali s touto situací vypořádávat.
32. U nás na Technické univerzitě v Liberci je obrovský chaos v souvislosti s budováním Centra pro výzkum nanomateriálů, pokročilé technologie a inovace (CxI). Dosavadní důsledky budování CxI jsou opravdu velmi nešťastné. Tento gigantický projekt přinese naší univerzitě mnohem víc škody než užítka a dost možná ji úplně položí na lopatky. Domníváte se, že je situace s brněnským CEITECem jiná, resp. řádově lepší? Má vůbec ještě smysl stavět taková výzkumná Centra, když už se ukazuje (a to nejen v Liberci), jaké negativní důsledky mají tyto megalomanské projekty na akademické prostředí? Už dnes je naprosto zřejmé, že předpoklad, že se tato Centra v budoucnu sama „uživí“ poctivým výzkumem, je pošetilý. Pokusil byste se předpovědět, jaký bude osud těchto Center?
33. Podfinancované vysoké školství je nuceno získávat finanční prostředky prostřednictvím výzkumných výzkumných projektů. Zároveň je až zarážející, jaké úsilí a finance jsou vynakládány k propagaci výzkumné spolupráce vysokých škol s průmyslem. V současné době je už

zřejmé, že má systém rozdělování finančních prostředků na výzkum značně degenerativní vliv na funkci vysokých škol a přiživují se na něm průmyslnické zájmové skupiny místo toho, aby to naopak byly ony, kdo školy finančně podpoří. Tomuto stavu značně napomáhá zavržená metodika pro hodnocení vědecké práce. Souhlasíte s tím, že je nezbytně nutné uvolnit školám ze státního rozpočtu více peněz, aby se už nemusely v tomto klientelistickém prostředí zaprodávat a měly podmínky pro to, aby mohly patřičně plnit svoji vzdělávací a výzkumnou funkci?

34. Dosavadní působení Technologické agentury ve mně vyvolává nedůvěru v tuto instituci. Jaký máte názor na nedávné personální změny ve vedení Technologické agentury?
35. Jak je podle Vašeho názoru slučitelné jmenování nové RVVI se zákonem 130/2002, který říká, že „Člen Rady pro výzkum, vývoj a inovace může být jmenován nejvýše na dvě po sobě následující funkční období“?
36. Jste zároveň prorektorem univerzity a sekčním ředitelem na Úřadu vlády. Vzhledem k tomu, že podle některých názorů každá z těchto funkcí vyžaduje pro dosažení smysluplných výsledků sto-(a více)procentní nasazení, můžete komentovat, jaký díl svých pracovních kapacit hodláte těmito dvěma funkcím věnovat?
37. Hodláte se řídit doporučeními Mezinárodního auditu výzkumu. Zajímalo by mne, jak konkrétně hodláte řadu velmi vágních doporučení implementovat. V této souvislosti si dovoluji připomenout, že ač byl alokovaný rozpočet na tento audit téměř 90 mil. Kč, nebyli řešitelé schopni odpovědět na několikrát opakovanou otázku, které naše instituce jsou na základě hodnocení RVVI financovány neúměrně vysoko a které neúměrně nízko. V jakém časovém horizontu a s jakým rozpočtem hodláte zajistit efektivní a transparentní institucionální financování našeho výzkumu?
38. Které výsledky Auditů považujete s ohledem na jeho rozpočet za nejcennější?
39. Řada statistických údajů ze závěrečné zprávy Mezinárodního auditu výzkumu se liší od údajů vládní Analýzy stavu VaV 2011, jejímž jste byl zpravodajem. Na můj dotaz na nesoulad těchto údajů na zářijové RVVI jsem byl ubezpečen, že správné jsou údaje ve Vaší vládní analýze, nesprávné v Auditě. Považujete to za nepodstatné?
40. Podle údajů Statistického úřadu bylo v roce 2010 věnováno 43 % veřejné podpory VVI na experimentální vývoj, 30 % na aplikovaný výzkum a 26 % na základní výzkum. Pokládáte tato čísla za věrohodná? O jaké objektivní podklady se mohou opírat?
41. Hodlá se Rada zabývat i konstituováním jedné, odborně i politicky plně kompetentní autority v oblasti správy vědy a technologií (šlo by o řešení „de lege ferenda“)?
42. Pozice vrchního ředitele není nevýznamná. Bude prof. Fiala usilovat o výraznější navýšení podpory vědy?
43. Předmětem kritiky Technopolisu i Vaší je skutečnost, že se Rada zabývá mikrořizením. Jak se stavíte k doporučení, aby se Rada nezabývala detailním sestavováním rozpočtu?
44. Pokud někdo dosáhne a publikuje důležitý výsledek, aniž k tomu použije finance ze státního rozpočtu, výsledek nelze zadat do RIVu a instituce za něj nedostane žádné peníze. Jak chcete obhájit tento princip, že peníze může dostat jen ten, kdo už dříve nějaké dostal?